

Üniversitelerin Doğuşu

Charles Homer Haskins

Çeviri: Salim Korkmaz

CHARLES HOMER HASKINS

Amerikan tarihçi Charles H. Haskins (ö. 1937), Orta Çağ tarihi üzerine yaptığı araştırmalar ile ünlüdür. Harvard Üniversitesinde profesör unvanıyla dersler veren Haskins, ABD Başkanlarından Woodrow Wilson'ın danışmanlığını da yapmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde, akademik anlamda ilk Orta Çağ tarihçisi olarak tanınmaktadır. Başlıca eserleri şunlardır: *The Yazoo Land Companies, A History of Higher Education in Pennsylvania, The Normans in European History, The Rise of Universities, The Renaissance of the Twelfth Century.*

SALİM KORKMAZ

4 Aralık 1984'te Adana'da dünyaya gelmiştir. 2007 yılında lisans eğitimi Hacettepe Üniversitesi, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümünde tamamladıktan sonra Türkiye Hentbol Federasyonu'nda 2 yıl boyunca tercüman ve dış ilişkiler koordinatörü olarak görev yapmıştır. Aynı dönemde Hacettepe Üniversitesi, İngilizce Mütercim-Tercümanlık Programı'nda yüksek lisans düzeyinde eğitimi sürdürmüştür. 2010-2012 yılları arasında Kapadokya Meslek Yüksek Okulu (Kapadokya Üniversitesi), Uygulamalı Çevirmenlik Bölümünde öğretim görevlisi olarak görev yapmış, Basın ve Medya Çevirisi, AB Metinleri Çevirisi, Hukuk Çevirisi gibi dersler vermiştir.

2013-2017 yılları arasında Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı'nda (UCLG-MEWA) tercüman ve uluslararası ilişkiler koordinatörü olarak görev yaptıktan sonra, 2017 yılından bu yana aynı kurumda genel koordinatör olarak vazifesini sürdürmekte, kurumun süreli yayın organı olan *UCLG-MEWA Newsletter* adlı derginin genel yayın yönetmenliğini üstlenmektedir.

İslam ve Demokrasi (2010), *İslam Dünyası'nda Demokratik Değerler* (2012), *Roma Mitleri* (2012), *Yönetim ve Organizasyona Dair İslami Perspektifler* (2020) ve *Kamikaze Günlükleri* (2016) gibi birşok kitabı Türkçeye kazandırmış, çeşitli süreli ve süresiz yayınların İngilizce çevirilerini yapmıştır.

İÇİNDEKİLER

I. İLK ÜNİVERSİTELER.....	13
II. ORTA ÇAĞ PROFESÖRÜ	31
III. ORTA ÇAĞ ÖĞRENCİSİ.....	53
KAYNAKÇA NOTU	79
DİZİN	83

ÜNİVERSİTELERİN DOĞUŞU

CHARLES HOMER HASKINS

GURNEY TARİH VE SİYASAL BİLİMLER PROFESÖRÜ
GÜZEL SANATLAR VE BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DEKANI
HARVARD ÜNİVERSİTESİ

BROWN ÜNİVERSİTESİ, COLVER DERSLERİ, 1923

ÜÇ ÜNİVERSİTEDEKİ ÖĞRENCİLERİM İÇİN

1888-1923

Colver Dersleri, Chicago'dan Bay ve Bayan Jesse L. Rosenberger tarafından, Bayan Rosenverger'in babası, 1842 yılı mezunlarından Charles K. Colver anısına toplanan 10.000 \$'lık fonla sunulmaktadır. Söz konusu armağanla birlikte iletilen notta yer alan aşağıdaki cümleler, fonun amaçlarını açıklamaktadır:

“Mümkün mertebe, bu dersler için yalnızca özel önemi haiz konular ve akademideki seçkin öğretim üyelerinin ya da diğer belirgin niteliklere sahip kişilerin seçilmesi arzu edilmektedir. Derslerin beşerî bilgiye belirgin ve değerli katkılarda bulunması, nicelikten ziyade nitelikleriyle anılması arzu edilmektedir. Dersler için harcanmayan meblağın tamamı ya da bir miktarı, yayımlanması arzu edilen derslerin yayımlanması için kullanılabilir.”

Charles Kendrick Colver (1821-1896), Brown Üniversitesi'nin 1842 mezunlarından. Üniversitenin ölen kişilerle ilgili yazılarından sorumlu kişisi, onun hakkında şunları yazmıştır: “Engin ve doğru bilgisiyle, şaşmaz kişisel bütünlüğüyle,

doğruyu savunmasıyla ve gündelik yaşamında Tanrı'ya olan bağlılığıyla bilinirdi. Kişiliği itibarıyla, son derece sade ve dünyevilikten uzaktı.”

1916

Amerikan Özgürlük ve Hükümet Anlayışı, FRANK JOHNSON GOODNOW, LL.D., John Hopkins Üniversitesi Başkanı.

1917

Tıbbi Araştırma ve İnsan Refahı, W. W. KEEN, M.D., LL.D (Brown), Fahri Cerrahi Profesörü, Jefferson Tıp Koleji, Philadelphia.

1918

Sorumlu Devlet; Dünya Savaşı ve Anarşizmin Yükselişi Işığında Temel Siyasi Doktrinlerin Yeniden İncelenmesi, FRANKLİN HENRY GIDDINGS, LL.D., Sosyoloji ve Medeniyetler Tarihi Profesörü, Columbia Üniversitesi; Siyasi Bilimler Konuk Profesörü, Bryn Mawr Koleji.

1919

Demokrasi: Disiplin. Barış, WILLIAM ROSCOE THAYER.

1920

Plymouth ve Pilgrimler, ARTHUR LORD.

1921

Biyoloğun Gözünden İnsan Yaşamı, VERNON KELLOGG, ScD., LL.D., Ulusal Araştırma Konseyi Sekreteri; Stanford Üniversitesi Konuk Profesörü.

1922

Yaşamın Doğası, W. J. V OSTERHOUT, Botanik Profesörü, Harvard Üniversitesi.

1923

Üniversitelerin Doğuşu, CHARLES H. HASKINS, Ph.D., LL.D., Litt. D., Tarih ve Siyasal Bilimler Gurney Profesörü, Harvard Üniversitesi

1924

Amerika'da Ceza Adaleti, ROSCOE POUND, Ph.D., LL.M., LL.D., D.C.L., Genel Hukuk Carter Profesörü ve Hukuk Fakültesi Dekanı, Harvard Üniversitesi (Henüz yayımlanmadı).

1925

Amerika ve Dünya Barışı, SAYGIDEĞER JOHN H. CLARKE, ABD Eski Anayasa Mahkemesi Hâkimi.

1926

Orta Çağ Edebiyatı'nda Toplum Türleri, FREDERICK TUPPER, Ph.D., L.H.D., İngiliz Dili ve Edebiyatı Profesörü, Vermont Üniversitesi.

Mistik İtalya, M. ROSTOVTZEFF, Antik Dönem Tarihi Profesörü, Yale Üniversitesi.

1928

Rus Devrimi'nin Arka Planı, BARON ALEXANDER MEYENDORFF, Rus Hukuku, Kuruluşları ve Ekonomisi Doçenti, Londra Üniversitesi (Eski Duma (Rusya) Meclis Üyesi, Geçici Hükümet Senatörü, Kurucu Meclis Üyesi).

I

İLK ÜNİVERSİTELER

Katedraller ve parlamentolar gibi üniversiteler de Orta Çağ'ın bir ürünüdür. Kulağa ne kadar tuhaf gelse de Yunanlıların ve Romalıların, son yedi-sekiz yüzyıldır kullanıldığı anlamıyla üniversiteleri yoktu. Elbette, yüksek öğrenimleri vardı ancak bu iki tabir eş anlamlı değildir. Hukuk, retorik ve felsefedeki eğitimleri son derece ileriye ancak bunlar, mevcut sürekli eğitim müesseselerini teşkil edecek şekilde düzenlenmemişti. Sokrates gibi büyük bir öğretmen kimseye diploma vermemişti; günümüz öğrencisi, onun dizinin dibinde üç ay otursa ondan, insanlara göstermek üzere somut ve görünür bir şey, bir belge isterdi. Böyle bir durum, bir Sokrates diyalogu için mükemmel bir konu olabilirdi. Örgün eğitimin aşına olduğumuz özellikleri, fakültelerin ve yüksekokulların, derslerin, sınavların, diploma törenlerinin ve akademik derecelerin temsil ettiği tüm o mekanizma dünyada ancak on ikinci ve on üçüncü yüzyıllarda ortaya çıkar. Tüm bu hususlarda bizler, Atina ve İskenderiye'nin değil; Paris ve Bologna'nın mirasçıları ve halefleriyiz.